

Sygn. akt I C 1585/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Andrzej Żelazowski

Protokolant: protokolant Agnieszka Uchto

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2017 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Sp. z o.o. w W.**

przeciwko **Skarbowi Państwa- (...) w K.**

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda za rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 7.200 zł (słownie złotych: siedem tysięcy dwieście) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. nieuiszczonymi kosztami sądowymi, od których uiszczenia powód był zwolniony obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt I C 1585/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 20 czerwca 2017 roku

Strona powodowa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w pozwie (k. 2-21) skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez (...) w K. wniosła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwotę 113.391,93 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej liczonymi od dnia 3 września 2013 r. oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie swojego stanowiska strona powoda wskazała, że prowadziła działalność polegającą na urządzaniu i prowadzeniu gier na automatach do niskich wygranych. W ramach prowadzonej działalności powód uzyskał zezwolenie na wykonywanie w/w działalności na terenie województwa (...). Decyzja została wydana w dniu 30 kwietnia 2004 r. przez Dyrektora Izby Skarbowej w K.. Powód urządził i prowadził gry na automatach o niskich wygranych na terenie województwa (...) m.in. w lokalach: Bar (...) przy ul. (...) w S. i Sklep (...), Osiedle (...) w K.. W tych punktach gier znajdowały się automaty do gier o niskich wygranych należące do powoda.

Strona powodowa wskazała, że w dniu 24 listopada 2009 r. w punkcie gier na automatach o niskich wygranych znajdującym się w S. przy ul. (...) została przeprowadzona kontrola w zakresie urządzania i prowadzenia gier na automatach o niskich wygranych, w wyniku której ustalono, jakoby automat H. (...) o numerze fabrycznym H. (...) i rejestracyjnym (...) (...) nie był automatem do gier o niskich wygranych. Funkcjonariusze Urzędu Celnego w N.

zatrzymali automat do gier o niskich wygranych należący do powodowej spółki. W trakcie kontroli kontrolujący nie stwierdzili jakiegokolwiek uchybienia w konstrukcji i budowie automatu- jego wnętrze zabezpieczone było nienaruszonymi plombami rejestracyjnymi.

Powodowa spółka podała, iż wbrew twierdzeniom funkcjonariuszy Urzędu Celnego w N. zatrzymany automat był automatem do gier o niskich wygranych. (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. złożyła zażalenie na postanowienie z dnia 30 listopada 2009 r. w przedmiocie uznania automatu za dowód rzeczowy. (...) w K. postanowieniem z dnia 4 stycznia 2009 r. podtrzymał swoje stanowisko w sprawie i odmówił zwrotu automatu H. (...).

Następnie, strona powodowa podniosła, iż w wyniku kontroli w dniu 18 grudnia 2009 r. przeprowadzonej w punkcie gier Sklep (...) znajdującym się w K., os. (...) zostały zatrzymane automaty: H. (...) o numerze fabrycznym H. (...) i numerze rejestracyjnym (...) - (...) oraz H. (...) o numerze fabrycznym H. (...) i numerze rejestracyjnym (...) - (...). Automaty te chwili zatrzymania posiadały ważne poświadczenia rejestracji wydane w dniu 3 lutego 2009 r. wydane przez Ministra Finansów na podstawie wydanych przez Jednostki Badające ds. rejestracji Politechniki (...) opinii technicznych poprzedzających rejestrację automatu do gier o niskich wygranych. W ocenie powoda zatrzymane w wyniku kontroli automaty były automatami do gier o niskich wygranych, które w chwili zatrzymania posiadały ważne poświadczenia rejestracji oraz wymagane dokumenty i zezwolenia. Dokonywane przez służby celne zatrzymanie automatów działało się z naruszeniem przepisów, ingerowało w prawo własności i wolność gospodarczą i jako takie było to działanie bezprawne.

Powód podał, że w dniu 3 lipca 2013 r. złożył do Sądu Rejonowego dla Krakowa- Śródmieścia w Krakowie wniosek o zawiązanie do próby ugodowej na kwotę 113.391,93 zł w zakresie obejmującym roszczenie o utracone korzyści dotyczące automatu z punktu gier w S. i dwóch automatów z punktu gier w K.. Data posiedzenia ugodowego (do zawarcia ugody nie doszło) jest datą, od której powód domaga się od pozwanego odsetek od kwoty objętej zawiązaniem oraz pozwem, tj. 113.391,93 zł.

Strona pozwana Skarb Państwa reprezentowany przez (...) w K. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej w odpowiedzi na pozew (k. 253-270) wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej, według norm przepisanych.

Strona pozwana zgłosiła zarzut przedawnienia, podając iż roszczenia zgłoszone przez powoda przedawniają się z upływem trzech lat od dokonania działań, tj. zatrzymania urządzeń. Pozwany wskazał, iż ewentualne roszczenia powoda przedawniły się już przed datą złożenia wniosku o zawiązanie do próby ugodowej. Znajdujący zastosowanie okres trzech lat od zatrzymania automatów, a nawet od daty upływu terminu zezwolenia na prowadzenie i urządzenie gier na automatach na terenie województwa (...) (30 kwietnia 2010 roku) upłynął przed datą sporządzenia wniosku o zawiązanie do próby ugodowej.

Strona pozwana podała, iż automat H. (...) numer fabryczny H. (...) został zajęty w trakcie kontroli w dniu 24 listopada 2009 r. w lokalu gastronomicznym o nazwie Bar (...) zlokalizowanym w S. przy ul. (...) oraz automat H. (...) numer fabryczny H. (...) i automat H. (...) numer fabryczny H. (...) zostały zajęte w trakcie kontroli w dniu 18 grudnia 2009 r. w sklepie (...) E. N.. Z treści opinii biegłego sądowego mgr inż. R. R. wynika, iż zatrzymane automaty nie spełniają wymogów technicznych zgodnych dla automatów podlegającym przepisom ustawy o grach i zakładach wzajemnych. Czynność zatrzymania w stosunku do żadnego z automatów nie była kwestionowana przez przedstawicieli firmy (...) sp. z o.o., którzy byli obecni przy przeprowadzaniu kontroli oraz przy zatrzymaniu automatów. Nie żądali oni także zatwierdzenia czynności zatrzymania przez właściwego prokuratora.

Pozwany podniósł, iż strona powodowa posiadała zezwolenie na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie gier o niskich wygranych na terenie województwa (...), które zostało udzielone na okres 6 lat- do dnia 30 kwietnia 2010 r. Spółka (...) zobowiązana była prowadzić działalność zgodnie z m.in. przepisami ustawy z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych. Pozwana podkreśliła, że bezpośrednią przyczyną kontroli i w efekcie zatrzymania automatu nr H. (...) była przesłana z KPP w S. notatka urzędowa z dnia 15 października 2009 r. wskazująca na istnienie podejrzenia,

że automat nie spełnia wymogów automatu o niskich wygranych. Natomiast podstawą zatrzymania automatów nr H. (...) oraz H. (...) było ustalenie przez funkcjonariuszy celnych w drodze eksperymentu, iż wartość stawki za udział w jednej grze jest wyższa niż 0,07 euro.

Strona pozwana zakwestionowała żądanie pozwu co do zasady jak i co do wysokości. Podał, iż w toku postępowań ustalono ponad wszelką wątpliwość, iż zatrzymane automaty nie spełniały wymogów ustawowych. Przeprowadzony dowód z opinii biegłego sądowego potwierdził, że na zatrzymanych w sprawie automatach możliwe było wybranie stawki o wartości przekraczającej ustawową dopuszczalną granicę, z kolei gra za wyższe stawki umożliwiała większe niż ustawowo dopuszczalne wygrane. Pozwany wskazał, iż z ustawy o służbie celnej wynika, że funkcjonariusze są uprawnieni do przeprowadzania w uzasadnionych przypadkach, w drodze eksperymentu, doświadczenia lub odtworzenia możliwości gry na automacie. Nadto, funkcjonariusze celni w celi realizacji zadań ustawowych mają prawo m.in. zatrzymania rzeczy. Tak więc na gruncie niniejszej sprawy funkcjonariusze celni działali w ramach przysługujących im uprawnień ustawowych.

W ocenie strony pozwanej strona powodowa nie wykazała ewentualnej wysokości szkody, która miała ponieść w związku z zatrzymaniem spornych automatów do gier. Pozwany zakwestionował w całości przedstawiony w pozwie sposób wyliczenia (rzekomej) szkody strony powodowej w odniesieniu do każdego ze spornych automatów, a także zakwestionował w znaczeniu procesowym wszystkie dokumenty pochodzące od strony powodowej, które służyć mają wykazaniu wysokości szkody.

Bezspornym w sprawie było, iż:

Strona powodowa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. prowadziła działalność polegającą na urządzaniu i prowadzeniu gier na automatach do niskich wygranych. W ramach prowadzonej działalności powódka uzyskała zezwolenie na wykonywanie w/w działalności na terenie województwa (...). Decyzja została wydana dnia 30 kwietnia 2004 r. przez Dyrektora Izby Skarbowej w K.. Zezwolenie zostało udzielone na okres 6 lat.

Strona powodowa urządziła i prowadziła gry na automatach o niskich wygranych na terenie województwa (...) m.in. w lokalu Bar (...) przy ul. (...) w S. i punkcie gier „Sklep (...), os. (...) w K.. W wyżej wymienionych punktach znajdowały się automaty do gier należące do powoda.

Ponadto, Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W lokalu gastronomicznym o nazwie Bar (...) w miejscowości S. przy ul. (...) znajdował się automat o nazwie: H. S. P. nr fabr. H. (...), nr rejestracyjny (...)- (...). W trakcie kontroli funkcjonariusze Urzędu Celnego w N. stwierdzili, że istnieje podejrzenie, iż przedmiotowy automat nie spełnia wymogów automatu o niskich wygranych, o którym mowa w ustawie z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych. Automat został zabezpieczony za protokołem zatrzymania rzeczy oraz pokwitowaniem.

dowód: protokół z urządzania gier na automatach o niskich wygranych z dn. 24 listopada 2009 r. wraz z pokwitowaniem, k. 30-33.

Automat w chwili zatrzymania posiadał ważne poświadczenie rejestracji wydane 3 lutego 2009 r. przez Ministra Finansów wydane na podstawie wydanej przez Jednostkę Badającą ds. rejestracji Politechniki (...) opinii technicznej.

dowód: wniosek z 10 grudnia 2008 r. o rejestrację automatu H. (...) z poświadczeniem rejestracji dn. 3 lutego 2009 r., k. 34; opinia techniczna z dn. 1 grudnia 2008 r. wydana przez Jednostkę Badającą ds. Rejestracji Politechniki (...), k. 35.

Postanowieniem z dnia 30 listopada 2009 r. Naczelnik Urzędu Celnego w N. uznał automat do gry H. (...) za dowód rzeczowy. Prezes Zarządu strony powodowej I. B. dnia 14 grudnia 2009 r. złożył zażalenie na w/w postanowienie, wnosząc o jego uchylenie i nakazanie zwrotu zatrzymanego automatu do gier oraz kwoty 1.675,00 zł

dowód: postanowienie o uznaniu za dowody rzeczowe z dn. 30 listopada 2009 r, k. 41-42; zażalenie z dn. 14 grudnia 2009 r., k. 43-47.

Izba Celna w K. zażalenia powoda nie uwzględniła i zaskarżone postanowienie utrzymała w mocy.

dowód: postanowienie Izby Celnej z dn. 4 stycznia 2009 r., sygn. RKS_n 455/2009/350000, k. 49.

W punkcie gier Sklep (...) E. N. w K., os. (...) znajdowały się należące do powoda automaty do gier o nazwach: H. (...), nr fabr. H. (...), (...) (...) i H. (...), nr fabr H. (...), (...) (...). W dniu 18 grudnia 2009 r. przeprowadzono tamże kontrolę. W trakcie kontroli funkcjonariusze celni Urzędu Celnego w K. przeprowadzili doświadczenie na automatach do gier. W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w postaci możliwości prowadzenia jednorazowej gry za stawkę wyższą niż maksymalnie określona w ustawie o grach i zakładach wzajemnych. W wyniku kontroli funkcjonariusze Urzędu Celnego w K. zatrzymali automaty.

dowód: protokół kontroli z dn. 18 grudnia 2009 r., k.50.

W/w automaty w chwili zatrzymania posiadały ważne poświadczenia rejestracji wydane 3 lutego 2009 r. przez Ministra Finansów na podstawie wydanej przez Jednostkę Badającą ds. Politechniki (...) opinii technicznej.

dowód: wniosek z dn. 10 grudnia 2008 r. o rejestrację automatu H. (...) wraz poświadczeniem rejestracji dn. 3 lutego 2009 r., k. 67; opinia techniczna z dn. 1 grudnia 2008 r. wydana przez Jednostkę Badającą ds. rejestracji Politechniki (...), k. 68-71; zgłoszenie przemieszczenia automatu H. (...), k. 72; wniosek o rejestrację automatu H. (...) z dn. 10 grudnia 2008 r., k. 73; opinia techniczna z dn. 1 grudnia 2008 r. wydana przez Jednostkę Badającą ds. rejestracji Politechniki (...), k. 74.

Nie zgadzając się z wynikami kontroli i zatrzymaniem automatów strona powodowa dn. 30 grudnia 2009 r. złożyła zastrzeżenia do protokołu kontroli z dn. 18 grudnia 2009 r. wnosząc o niezwłoczny zwrot w/w zatrzymanych automatów do gier.

dowód: zastrzeżenia do protokołu kontroli z dnia 18 grudnia 2009 r., k. 80-83.

W dniu 5 lipca 2013 r. strona powodowa złożyła do Sądu Rejonowego dla Krakowa- Śródmieścia w Krakowie, I Wydział Cywilny wniosek o zawiązanie do próby ugodowej. Do zawarcia ugody nie doszło.

dowód: wniosek o zawiązanie do próby ugodowej wraz z dowodem nadania, k. 159-167; protokół, k. 168.

Powyższy stan faktyczny, w zasadzie bezsporny, znajdował oparcie w wymienionych wyżej dowodach z dokumentów prywatnych i urzędowych, których prawdziwość i moc dowodowa nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy ocenić zarzut przedawnienia podniesiony przez stronę pozwaną jako zasługujący na uwzględnienie. Wniosek o zawiązanie do próby ugodowej został złożony w dniu 5 lipca 2013 r., a zatem po upływie terminu przedawnienia określonego w art. 442¹ § 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Powód już z chwilą zajęcia automatów wiedział kto tego zajęcia dokonał i w związku z tymi działaniami doszło do szkody. Wskazuje na to fakt, iż strona powodowa podnosiła w zażaleniu oraz w zastrzeżeniach do protokołu z kontroli, iż działania funkcjonariuszy służby celnej nosiły w jej ocenie znamiona bezprawności.

Termin przedawnienia rozpoczął bieg w dniu zatrzymania automatów tj. 24 listopada 2009 r. i 18 grudnia 2009 r. Na gruncie niniejszej sprawy możliwe było przyjęcie, że najpóźniej termin przedawnienia rozpoczął bieg w dniu upływu

terminu udzielonego zezwolenia na urządzenie gier na automatach, tj. w dniu 30 kwietnia 2010 r. i upłynął najpóźniej w dniu 30 kwietnia 2013 r.

Wniosek o zawezwanie do próby ugodowej został złożony w dniu 5 lipca 2013 r. Trzyletni termin przedawnienia upłynął już przed złożeniem wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, zatem nie doszło do skutecznego przerwania biegu przedawnienia. Z tej przyczyny ponad wszelką wątpliwość bieg przedawnienia został wyczerpany, co sprawia, że podniesiony w tym zakresie zarzut przedawnienia zasługiwał na uwzględnienie co oznacza, że powództwo podlegało oddaleniu już tylko z tej przyczyny.

Niezależnie jednak od powyższego należy stwierdzić, iż przedmiotowe automaty były wykorzystywane w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami. Z uwagi na istotne zagrożenia jakie niesie ze sobą hazard, działalność w tej dziedzinie jest reglamentowana i sankcjonowana nie tylko przez przepisy prawa administracyjnego, ale również przez normy prawa karnego. Przytoczone przez powódkę orzeczenia sądów administracyjnych odnoszą się tylko do postępowań administracyjnych, w przedmiocie cofnięcia zezwolenia na prowadzenie gier hazardowych. Odmienna natomiast jest regulacja prawna dotycząca postępowań karnych, w ramach których doszło do zatrzymania przedmiotowych automatów. Zatrzymania te były zgodne z prawem i zostały zatwierdzone przez organy postępowania przygotowawczego. W toku tych postępowań ustalono ponad wszelką wątpliwość, iż zatrzymane automaty nie spełniały wymogów ustawowych, a prowadzone postępowania w odniesieniu do automatów były wywołane uzasadnionym prawdopodobieństwem popełnienia przestępstwa.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o służbie celnej (obowiązującej w chwili zatrzymania automatów, Dz.U. 2009 Nr 168 poz. 1323) kontrola wykonywana przez Służbę Celną polega na sprawdzeniu prawidłowości przestrzegania przepisów prawa przez zobowiązane do tego osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, zwane dalej "podmiotami podlegającymi kontroli", w zakresie, o którym mowa w ust. 2 i 3. Kontroli podlega przestrzeganie przepisów: regulujących urządzenie i prowadzenie gier hazardowych, o których mowa w ustawie z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. 2009 Nr 201, poz. 1540) oraz zgodność tej działalności z udzieloną koncesją lub zezwoleniem oraz zatwierdzonym regulaminem. Funkcjonariusze wykonujący kontrole są uprawnieni do: przeszukiwania osób i pomieszczeń, w tym z użyciem urządzeń technicznych i psów służbowych, dokonywania oględzin, przeprowadzania w uzasadnionych przypadkach, w drodze eksperymentu, doświadczenia lub odtworzenia możliwości gry na automacie, gry na automacie o niskich wygranych lub gry na innym urządzeniu (art. 32 ust. 1 pkt 4,7,13). W wyniku przeprowadzenia eksperymentu ustalono nieprawidłowości w postaci możliwości prowadzenia jednorazowej gry za stawkę wyższą niż maksymalna określona ustawowo. Automaty zostały zatrzymane w wyniku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia popełnienia przestępstwa skarbowego z art. 107 k.k.s. Postępowanie karne nie wykazało znamion przestępstwa, jednakże aby zostały to zweryfikowane, niezbędne było poddanie automatów badaniu. Biorąc pod uwagę powyższe, działania funkcjonariuszy celnych znajdowały oparcie w obowiązujących przepisach.

Nadto, w ocenie Sądu strona powodowa nie wykazała wysokości ewentualnej szkody, która miała ponieść. Powodowa spółka szkodę ustaliła na podstawie swojego przychodu, nie wskazując, jakie ponosiła koszty uzyskania przychodu. Szkada została zakreślona w sposób nieadekwatny, chociażby w odniesieniu do kosztów wynajmu powierzchni lokalu, który wynosił ok. 40-50% miesięcznego dochodu z eksploatacji zainstalowanego na wynajmowanej powierzchni urządzenia. W związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2010 r. ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. 2009 Nr 201, poz. 1540) powód prowadzący działalność gospodarczą w zakresie urządzania gier na automatach winien uiścić podatek od gier w formie zryczałtowanej w wysokości 2.000 zł miesięcznie od gier urządzanych na każdym automacie – zgodnie z art. 139 ust. 1 ustawy o grach hazardowych. Przepis ten miał wpływ na rentowność działalności prowadzonej przez powoda. Należy jednak podkreślić, że dane za okres objęty żądaniem są niemiarodajne, z uwagi na przypuszczenie, że zatrzymane automaty nie były automatami przeznaczonymi do gier o niskich wygranych. Postępowanie karne nie wykazało znamion przestępstwa, jednakże ustalenia te nie wiążą Sądu orzekającego w niniejszej sprawie.

Wobec braku znamion bezprawności czynu oraz niewykazania przez powoda szkody stosownie do art. 415 i art. 417 k.c. - powództwo podlegało oddaleniu także i z tej przyczyny.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Powód przegrał proces i powinien ponieść koszty wynagrodzenia pełnomocnika procesowego pozwanej w wysokości 7.200 zł (§ 2 pkt 6 i §15 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015 poz. 1800 w brzmieniu obowiązującym do dnia 26.10.2016 r.).

Nieuiszczonymi kosztami sądowymi Sąd obciążył Skarb Państwa biorąc pod uwagę wynik sprawy oraz treść art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 623)- pkt III. sentencji wyroku.